

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/12

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

R.X. SHIRINOVA – fil.f.d., professor

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdullayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Mengliyev B.R. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

Tarix

Abdusatorov Sh. An'anaviy o'zbek taomlarini o'rganishga oid manbalar va adabiyotlar tarixidan ayrim mulohazalar (Farg'ona vodiysi misolida).....	4
Boxodirov I. Turkiston harbiy okrugining Xiva xonligidagi ichki siyosiy jarayonlardagi ishtiroki va uning xususiyatlari	8
Ihomov Z. Mirzo Muhammad Haydarning "Tarixi Rashidiy" asarida og'zaki tarix tadqiqotlari	12
Kadirova Y. Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlari umumta'lim maktablarida ma'naviy-ma'rifiy va sport tadbirlari	15
Mamatqulov A. Samarqand – Qarshi iqtisodiy rayonida sanoat korxonalarining qurilishi, uning ekologik holatga ta'siri (XX asr 60-80 yillari)	18
Narziyev N. O'zbeklar etnik qiyofasida mulqot madaniyati stereotiplariga doir mulohazalar	22
Raxmatova N. O'zbekistonda xotin-qizlarning bandligini ta'minlashda kasanachilikning o'rni (Navoiy viloyati misolida)	25
Tursunov B. O'zbekistonda sharq tillari o'qitilishi, tarix va tajriba.....	29
Tuxtabekov K. Sulton Abusaid Mirzo tomonidan Movarounnahrda hokimiyatni egallanishida Abulxayrxonning roli	32
Umarov Dj. Sovet davlatining Surxon vohasida maorif sohasida amalga oshirgan siyosati	35
Xolikulov A. XIX asr birinchi choragida Buxoro-Qo'qon munosabatlari xususida ba'zi mulohazalar	38
Холикулова Х. История узбекского языка	41
Shakirov I. История культурно-гуманитарного сотрудничества Узбекистана и Вьетнама: становление и развитие	44
Shukurov R. Buxoro amirligining tugatilishi tarixining Markaziy Osiyo va Rossiya tarixshunosligi tadqiqotlari	47
Ergasheva X. Ikkinchi jahon urushidan so'ng Farg'ona vodiysidagi neft sanoatini xalq xo'jaligiga yo'naltirilishi	50
Yunusova X. "Paxta ishi" qatag'onlarining kelib chiqishi va uning amalga oshirilishi haqida ba'zi mulohazalar	53
Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik	
Abbasova M., Abduxoliqova H. O'smirlik davri inqirozi – ijtimoiy aloqa sub'ekti sifatida	57
Абдуазимова З. Специфика профессиональной этики юриста	60
Abdullayeva D. Onaning bola bilan munosabatida etnopsixologik omilning namoyon bo'lishi	63
Abdumannotov A., Jabbarova M. Bo'lajak tarbiyachilarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	66
Abdurasulova N. Formation of foreign language discursive competence among students of secondary schools	69
Abduhamidov M. IX-X asrlarda aqidaga oid yozilgan asarlar tahlili va unda Abulqosim Samarqandiy o'rni	73
Ablaqulov K. Informatika fanini o'qitishda bulutli texnologiyadan foydalanish metodikasi	77
Alimardonov Z. Jamoat xavfsizligini ta'minlashda kursantlarning muammoli kommunikativ vaziyatlarga tayyorligi omillari	81
Allayarova Z. O'zbek tilini davlat tili sifatidagi tarbiyaviy maqomini oshirish – barkamol avlodni tarbiyalash omili Beruniy, Ibn Sino, Al Xorazmiy, Alisher Navoiy asarlari misolida	84
Almardanova S. Kasbiy shakllanish va kasbiy o'zlikni anglashning psixologik mohiyatini o'rganish	87
Arziqulova S. Kredit-modul tizimi sharoitida talabalarning o'z-o'zini personallashtirish jarayonini tashkil etishning o'ziga xosligi	90
Atamuratova Z. O'smirlardagi aybdorlik hissigi o'z-o'zini baholash darajasining ta'siri	94
Axmadjonov O. Ijtimoiy tizimni modernizatsiyalashning ilmiy nazariyalari tahlili	97
Axmedov Y. O'quvchilarning fizika faniga oid ekologik kompetensiyalarini fanlararo yondashuv asosida shakllantirish	100
Axmedova M., Abdullayev M. Modul-kredit tizimi uchun mustaqil ish vazifalarining intensivligi topshiriqlar tuzish va foydalanish usullari	103
Axtamova L. Dasturlashga oid topshiriqlarni tekshirishda introspeksiya tizimlaridan foydalanish	107
Ahadov M. Yangi renessans sharoitida kimyo ta'limida fan va ishlab chiqarishning dolzarb masalalari	109
Butayeva N. Ionlashtiruvchi nurlanishlarning inson organizmiga ta'siri mavzusini interfaol metodlar orqali tushuntirishning samaradorligi	112
Gafurov L. Giyohvandlikka qarshi kurashimiz	115
Djo'rayev F. Harbiy kadrlarda g'oyaviy ko'nikmalarni rivojlantirishning Germaniya tajribasi	117
Елмуратова А. Особенности формирования индивидуальной системы психологической безопасности у спортсменов разного пола	120
Jo'rayev Z. Abulhasan Movardiylarning ilmiy merosiga oid "Kitobul hajj"ida qur'onshunoslik masalalari	123
Jurayeva M. On the role of the united nations in modern times international relation	127
Ziyavutdinova X. Oiladagi nosog'lom psixologik muhit oilaviy zo'ravonlikning yuzaga keltiruvchi omil sifatida	130
Iminaxunova I. Mustaqil ta'lim jarayonida ingliz tilini o'rganishda tibbiyot ta'lim talabalarida ijobiy motivatsiyani rivojlantirish	133
Imomova N. Jamiyat farovonligi tushunchasi va uning o'ziga xos ijtimoiy-falsafiy xususiyatlari	136
Ismadiyrov K. Boloniya jarayoni tarixi va ahamiyati	140
Ishankulova G. Oilaviy munosabatlar barqarorligida gender munosabatlarning psixologik ta'siri	143
Kadirova D. Badiiy uslub estetik mezon sifatida	146
Karimov X. Shaxsda axborot-psixologik xavfsizlikni ta'minlashning ilmiy-nazariy va metodologik muammolari	150
Kubayeva Sh. Til va tafakkur o'yinlari: innovatsion fikrlash stimuli	153
Kulatova S., Rustamova N. Kichik maktab yoshidagi bolalarda muloqatchanlikni o'stirishning psixologik omillari	156
Qarshiyev N. Siyosiy partiyalar mafkuralarining xilma-xilligi jamiyatni demokratlashtirishning muhim omili sifatida	159
Qodirov O. O'smirlarda huquqbuzarliklarini oldini olishning samarali usullari	162
Mamatov M. Yangilanayotgan O'zbekistonning ma'naviy taraqqiyot tamoyillari	165
Mardonov N. O'quvchi yoshlarni umumiy jismoniy tayyorgarligini oshirishda axborot texnologiyalarining o'rni	168
Makhmudov K. Exploring linguistic pathways to intercultural understanding and competence	170
Muratova Sh. Individuallikning emosional xususiyatlari va ijtimoiy-psixologik muammo sifatida	173
Muxamedjanova L. Globallashtirish davrida axloqiy qadriyatlarining qadrsizlanishi	176
Muxammadiyev F. Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda raqamli texnologiyalardan foydalanish zarurati	179
Najmiddinov M. O'quvchilarning fizika faniga oid kompetensiyalarini virtual laboratoriyalar orqali shakllantirish	183
Nazarov A. Siyosiy modernizatsiya – siyosiy taraqqiyotning muhim omili	187
Nafasov M. Mobil texnologiyalarni ta'lim jarayoniga tatbiqi	190
Niyozova G. Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatlarini rivojlantirish istiqbollari	193
Nosirov O'. Kutubxona-axborot muassasi faoliyatini boshqarishda pedagogik va psixologik qobiliyatlar	197

Nuraddinova R. Abu Rayhon Beruniyning axloqiy tarbiyaga doir qarashlari	200
Odiljonova A. Ota-ona va farzandlar munosabatlarning psixologik xususiyatlari	203
Oymatova D. Emotsional intellektning ijtimoiy - psixologik xususiyatlari	206
Ongarov M. O'quv-dala amaliyotini axborot texnologiyalari vositasida tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari	209
Ortiqov A. Kasbiy-irodaviy sifatlar rivojlanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	212
Ortiqova N. Ta'lim kontekstida "gender" tushunchasining pedagogik mohiyati va xarakteristikasi	215
Otaqulov Sh. Mehnat tashkilotlarida gender tenglik siyosatiga amal qilish	218
Saydaliyeva M., Botirov Z. O'smirlarda agressivlik va dindorlik o'rtasidagi aloqadorlik psixodiagnostikasi (musulmon va xristian o'smirlarida)	221
Sottarov A. Umumiy fizika kursiga doir nanotexnologiya sohasidagi asosiy tushunchalarning kelib chiqishi va evolyutsiyasi	224
Suyarov K. O'quvchiga fanga oid bilim va tushunchalarni o'rgatishda tadqiqot ishi – vosita sifatida	227
Турсунов А. Психологические проблемы профессионального отбора сотрудников органов внутренних дел	230
To'xtasinov B. Davlat – ijtimoiy-siyosiy munosabatlarning asosiy omili sifatida	233
Umarov L. Uzluksiz kasbiy ta'lim makonini modellashtirishning nazariy-metodik asoslari	237
O'razaliyeva G. Sharq mutafakkirlari oila va nikoh munosabatlarining ijtimoiy-falsafiy jihatlari to'g'risida	240
Urazova N. Akademik litseylarda adabiyot o'qitishni tashkil etishning nazariy-pedagogik o'ziga xosligi	243
Fayzullaeva D. Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining tili kompetensiyasini rivojlantirishda smart texnologiyalarning o'rni	246
Xaytmetov R. Talabalarning rivojlanish vektorini aniqlashda qo'llaniladigan pedagogik strategiyalar	249
Xasanova S. Ta'lim jarayonida o'z-o'zini namoyon qilishni psixologik xususiyatlari Sharq va G'arbda tarixiy o'rganilishi	252
Xoshimxonov X. Ahmad Yassaviyning ta'lim-tarbiya haqidagi falsafiy qarashlari	255
Хошмуратова И. Развитие русской речи учащихся-носителей каракалпакского языка посредством паремнологических единиц	258
Xudayberdiyev A. Talabalarda mediasavodxonlik va axborot madaniyatini rivojlantirish omillari	261
Xudoynazarov E., Urazova N. O'qituvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishga tayyorlashning ayrim pedagogik masalalari	264
Xurramov E. Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda zamonaviy axborot kommunikasiyalardan foydalanish	267
Xusanova X. Ijtimoiy himoya tizimida sotsiologik potseduralarni qo'llash samaradorligi	270
Xo'shboqov K. Shaxs psixik salomatligini ta'minlashda sog'lom turmush tarzining o'rni	274
Xushvaqto'v U. O'quvchilarda imperativ tafakkurni rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuv	277
Xushmurodova Sh. The influence of personality on learning english as a third language	280
Habibullayeva M. Milliy meros va qadriyatlarining geografifiya darslarida o'qitilishi	283
Xusanov E. O'quvchi-yoshlar ekologik madaniyatini shakllantirishning pedagogik shartsharoitlari	286
Shodiyeva N. Nikoh mustahkamligiga ta'sir etuvchi ommillarning psixologik xususiyatlari	290
Ermatova S. Talaba aktyorlarda boshlang'ich kasbiy ta'lim holati	293
Eshmuradov O. Oiladagi ijtimoiy rollar oilaviy munosabatlar barqarorligini ta'minlash omili safatida	296
Yunusaliyeva Sh. Axborot xuruji: mazmun-mohiyati va unga qarshi kurashish usullari	299
Yarmanova Y., G'aybullayeva S. Maktabgacha ta'lim jarayonida ijtimoiy pedagogik hamkorlikni tarkib toptirish mazmuni	302
Filologiya	
Allayarova Z. O'zbek tilidagi o'z qatlam agroterminlarining lisoniy-struktur xususiyatlari va o'zbek tilini boyish manbalari	305
Axatova M. Tilshunoslikda so'zlarni ma'noviy guruhlariga bo'lib o'rganish masalasi	308
Berdiyeva R. Zamonaviy tilshunoslikda "Pragmatika" va "Pragmalingvistika" so'zlari qo'llanishining leksik, semantik va sintaktik xususiyatlari	312
Yoqubova Y. Performatsiyaning implitsit ifodalanishi	315
Janabergenova Z. Xalq og'zaki ijodining lingvomadaniy tahlili	318
Zubaydullayeva H. The peculiarities of incomplete sentences in comparison with uzbek and modern english	321
Kabilova S. Evfemizmlarning manipulyativ imkoniyatlari	324
Karimova M. Siyosiy nutqlar va saylov nutqlari o'rtasidagi munosabat	326
Kaxarova I. Undov, taqlid, modal so'zlarning mushtarak va farqli xususiyatlari	328
Ma'ripov J. Korpus lingvistikasi va undagi ma'lumotlarning ishonchligi tahlili	331
Matenova A. Reflection of lacunae in english, russian, and uzbek literature based on the works of Khalid Hosseini	335
Mutalov D. Jahon turkiyshunosligida nutq fe'llarining semantik maydonlar asosida tadqiqi	338
Nusratov J. Types and methods of translation	341
Rasulova S. "Chorrahada qolgan odamlar"	344
Rasulova Sh. Shoir Xislat biografiyasiga doir manbalar tahlili	347
Raximboyeva X. Sentence annotation for uzbek language using dependency relations	351
Рахимова Г. "Культурно-лингвистические измерения 'Цветового восприятия мира' во французском и русском языках"	354
Rakhmatov F. Fonetik kompetensiya ta'rifi	358
Sayitqulova Z. Oila va family konseptining lingvistik vositalar yordamida ifodalanishi	361
Sattarova A. Semantic derivation of verbs of physical influence on objects in english and russian languages	364
Hasanova G. Korpus analizi asosida parallel matnlarda qo'llanilgan sinonimlar va ularning tarjimalari qiyosiy tadqiqi	367
Holmirzayev J. Comparative analysis of korean and uzbek idioms of human body	370
Xushmurodova Sh. The influence of personality on learning english as a third language	373
Hamraqulova G. Fonopoetikaning lingvopoetik tadqiqotlar tizimidagi o'rni va ahamiyati	376
Hasanova G. Korpus analizi asosida parallel matnlarda qo'llanilgan sinonimlar va ularning tarjimalari qiyosiy tadqiqi	379
Sharipova D., Qosimova N. Concepts "happiness" and "unhappiness" in the linguocultural content of english proverbs	385
Sherboev N. Savdo xodimlari nutqida ekspressivlikning til sathlaridagi ifodasi	388
Egamberdieva Sh. Neuro-linguistic programming in advertising texts	391